

คำวินิจฉัยของ นายมงคล ธรรมัน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๓/๒๕๕๕

วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้สั่งยุบพรรคพัฒนาไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๔ และคำร้องเพิ่มเติม ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ว่า ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคพัฒนาไทยเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดให้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา เมื่อครบกำหนดเวลาหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามที่กฎหมายกำหนดคือวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ แล้ว พรรคพัฒนาไทยมีสาขาพรรคไม่ครบถ้วนตามที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ กำหนดไว้ และพรรคพัฒนาไทยไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ แจ้งให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ เพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ ตามมาตรา ๓๕ จึงมีเหตุรวมสองข้อที่จะยุบพรรคพัฒนาไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคพัฒนาไทย ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

นายสุวรรณ ไหมศรีกรรด์ หัวหน้าพรรคพัฒนาไทย ยื่นหนังสือชี้แจงลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ สรุปว่า เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๔ พรรคพัฒนาไทยได้แจ้งการจัดตั้งสาขาพรรครวม ๔ สาขา ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองคือ สาขาที่ ๑ ที่จังหวัดพิษณุโลก สาขาที่ ๒ ที่จังหวัดหนองคาย สาขาที่ ๓ ที่กรุงเทพมหานคร และสาขาที่ ๔ ที่จังหวัดตรัง แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคพัฒนาไทยทั้ง ๔ สาขา โดยอ้างการตรวจสอบพบว่า การประชุมจัดตั้งสาขาพรรคมีสมาชิกเข้าประชุมไม่ครบองค์ประชุม มีการปลอมลายมือชื่อผู้เข้าประชุม และบางแห่งไม่มีการประชุมตั้งสาขาพรรค หัวหน้าพรรคพัฒนาไทยเห็นว่า การตรวจสอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อบกพร่อง

ผิดพลาด และขาดความเป็นธรรม ส่วนเรื่องที่ไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ยื่นต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองนั้น หัวหน้าพรรคพัฒนาไทยไม่ได้ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญ

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการให้มีสมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนดและมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

มาตรา ๓๕ ให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานการดำเนินงานของพรรคการเมืองในรอบปี ปฏิทินที่ผ่านมาให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนดและแจ้งให้นายทะเบียนทราบในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อประกาศให้สาธารณชนทราบ เว้นแต่พรรคการเมืองที่จัดตั้งขึ้นยังไม่ถึงเก้าสิบวันนับจนถึงวันสิ้นปีปฏิทิน

มาตรา ๖๕ พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปรวมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่าเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา

ประเด็นแรกมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้หรือไม่ เห็นว่าศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสองได้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องนี้

ส่วนประเด็นเรื่องยุบพรรคพัฒนาไทยนั้น เห็นว่า คำชี้แจงของนายสุวรรณ ไหมศรีกรุด หัวหน้าพรรคพัฒนาไทยที่อ้างว่า เจ้าหน้าที่ผู้จัดพิมพ์รายงานการจัดตั้งสาขาพรรคมีความพลั้งเผลอ พิมพ์บกพร่องผิดพลาด โดยไม่มีเจตนา น่าจะอนุโลมให้แก้ไขได้ คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้ตัวบทกฎหมายที่ถ่วงมากเกินไป ข้ออ้างดังกล่าวไม่มีเหตุผลให้รับฟังได้ เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองไม่รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคพัฒนาไทยทั้ง ๔ สาขา จึงมีผลว่าพรรคพัฒนาไทยไม่มีสาขาพรรคอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันจัดตั้งพรรค ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ส่วนเรื่องที่พรรคพัฒนาไทยไม่ได้จัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้นายทะเบียนพรรคการเมืองทราบภายในเดือนมีนาคม ๒๕๕๕ นั้น หัวหน้าพรรคพัฒนาไทยไม่ได้ชี้แจงโต้แย้ง จึงฟังได้ว่าพรรคพัฒนาไทยไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๓๕ จึงมีเหตุตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๕ เกิดขึ้นกับพรรคพัฒนาไทยตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ที่จะสั่งยุบพรรคการเมืองดังกล่าวได้

อาศัยเหตุผลดังวินิจฉัยมา จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคพัฒนาไทย

นายมงคล สระแก้ว
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ